

Miljø- og klimaforum

Signe Hveem, Helse Sør-Øst RHF, 21.mars 2022

Klimaregnskap 2021

SPESIALISTHELSETJENESTENS RAPPORT FOR SAMFUNNSANSVAR 2021

 SYKEHUSBYGG

HELSE MIDT-NORGE

HELSE NORD

HELSE SØR-ØST

HELSE VEST

HELSE SØR-ØST

Spesialisthelsetjenestens klima og miljømål 2022-2030

Innen 2030 redusere CO2e-utslipp med 40 prosent

Langsiktig mål: Klimanøytralt innen 2045

Redusere forekomsten av helsetjeneste-assosierte infeksjoner

Andel produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer skal være 75 prosent

Redusere energiforbruk et med 20 prosent og øke andelen gjenvinningskraft

Andel polikliniske konsultasjoner over video og telefon skal være minimum 20 prosent

Matavfall reduseres med 50 prosent

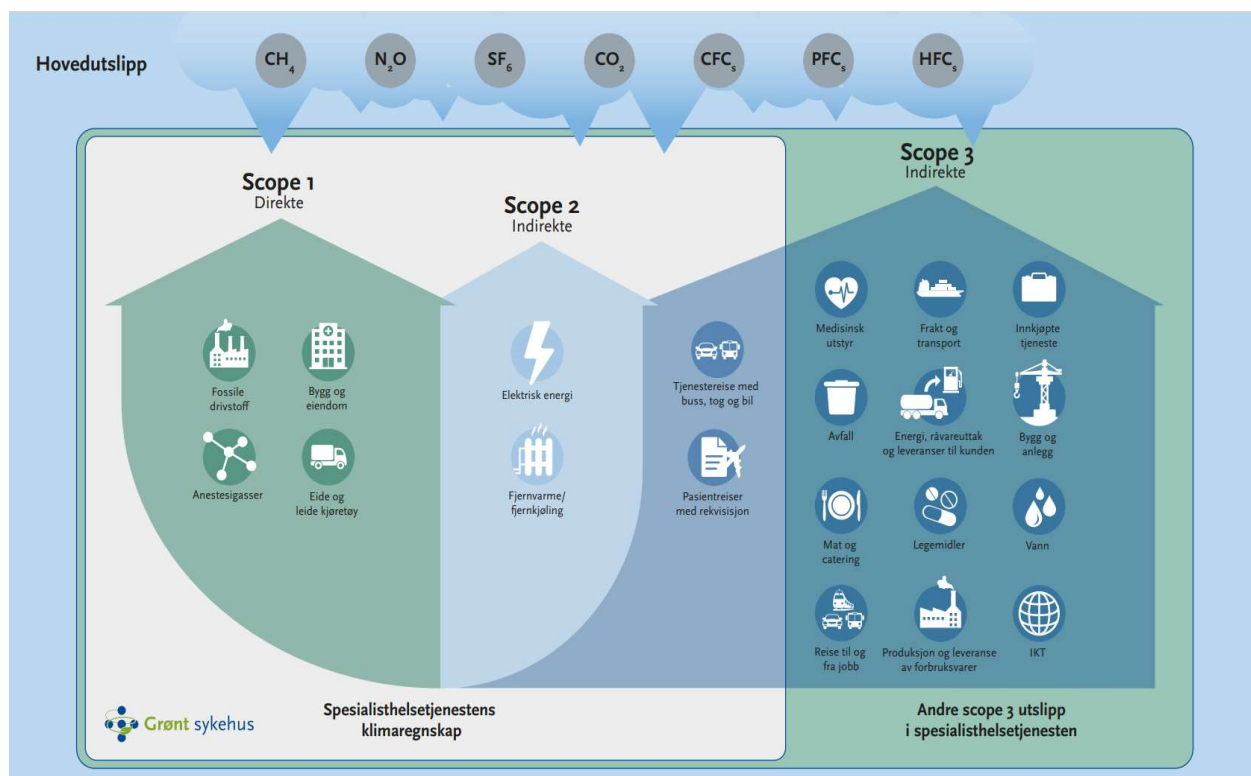

Fossilfri virksomhet innen 2030, og redusert reisevirksomhet for medarbeidere

Miljøbevisste medarbeider i alle enheter

Klimagassregnskap

Spesialisthelsetjenestens klima og miljømål 2022 -2030

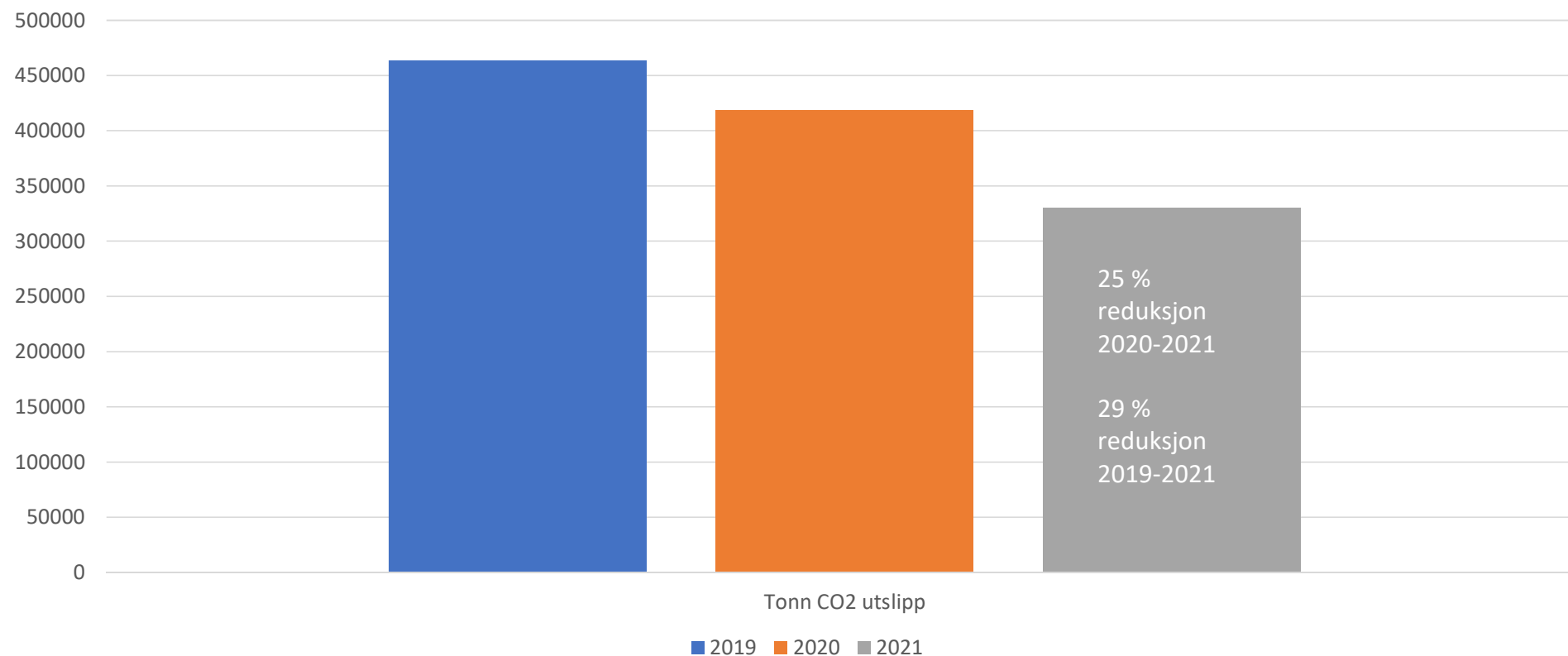
Innen 2030 redusere CO₂e-utslipp med 40 prosent

Langsiktig mål: Klimanøytralt innen 2045

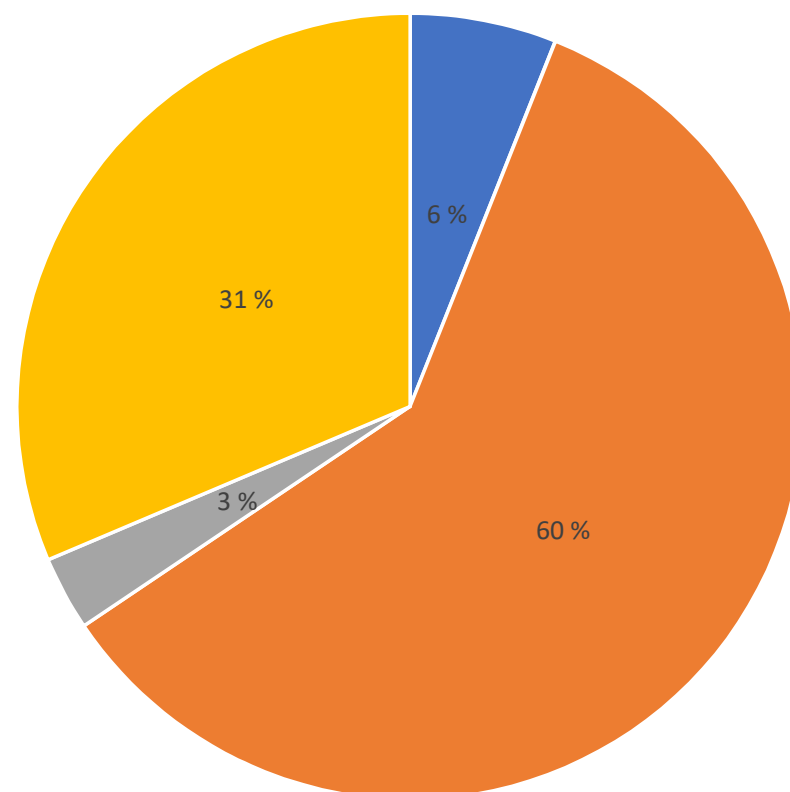

tCO2e-utslipp 2019, 2020 og 2021

Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide selskap

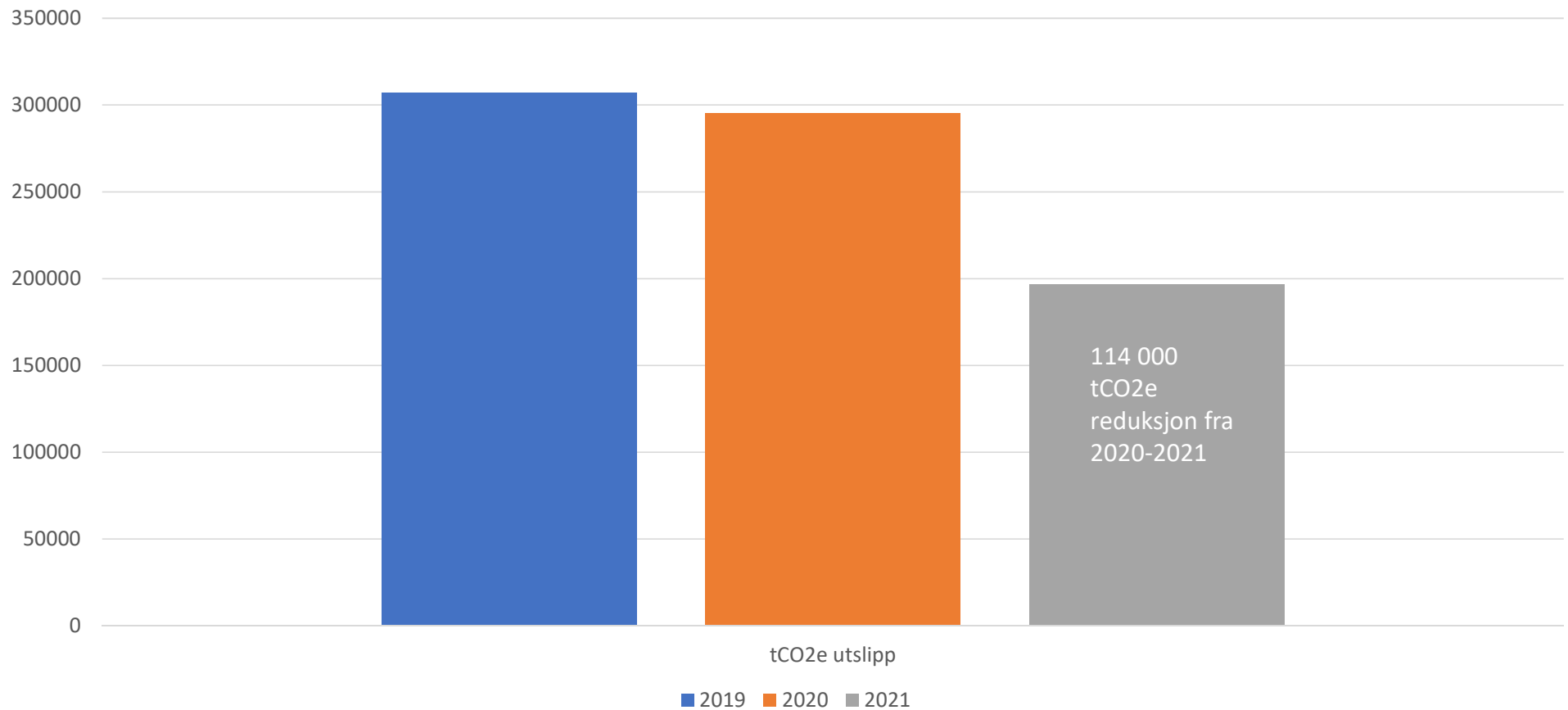

tCO2e-utslipp Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide selskap

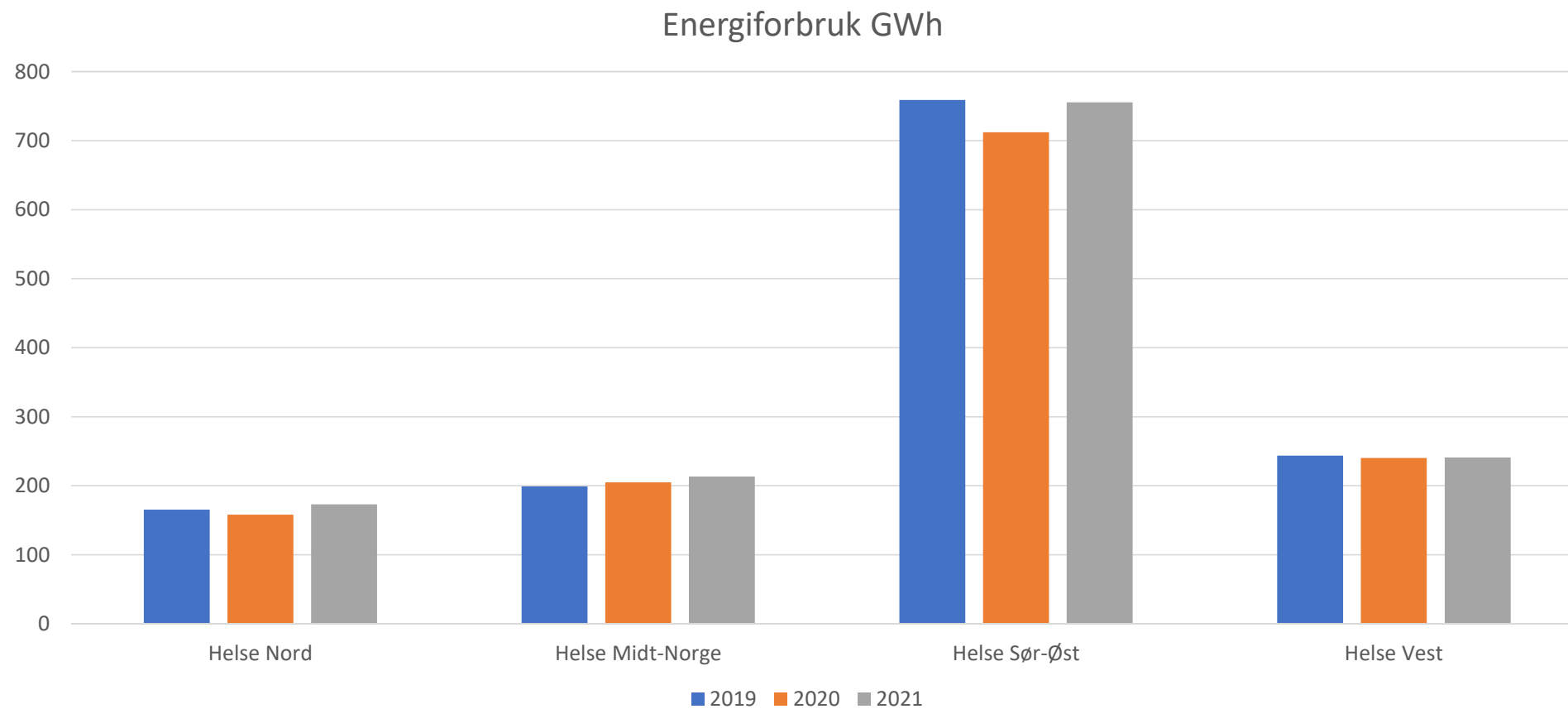

■ Gasser ■ Energibehov ■ Transport ansatte ■ Transport pasienter

Energi tCO2e-utslipp Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide

Energiforbruk (GWh)

Gjenvinningskraft

25 PROSENT REDUKSJON I CO2-UTSLIPP FRA 2020 TIL 2021

Klimaregnskapet for 2021 viser en reduksjon på 88 915,5 tonn CO2-utslipp fra 2020 til 2021. Reduksjonen i utslipp skyldes at Helse Nord, Helse Midt-Norge og Helse Vest har kjøpt gjenvinningskraft.

Energiforbruk i sykehus er den største enkeltfaktoren av direkte klimagassutslipp fra spesialisthelsetjenesten. Å øke andelen gjenvinningskraft er et felles mål for spesialisthelsetjenesten i perioden frem mot 2030. For å nå hovedmålet om å redusere direkte CO2 utslipp fra sykehusdrift med 40 prosent i perioden 2019-2030 er kjøp av gjenvinningskraft et vesentlig tiltak.

Gjenvinningskraft er elektrisk kraft som blir produsert av energi fra norsk industri som ellers ville ha gått til spille. Gjenvinningskraft betyr i praksis at energien fra røyk fra norske industrianlegg blir skilt ut og gjenvunnet, i stedet for å gå rett ut i lufta. Dette er ny teknologi som bidrar til det grønne skifte i industrien, og er et godt klima og miljøtiltak. Gjenvinningskraft inngår i en ordning der myndighetene har redusert avgiftsnivået (*jf. forskrift om særavgifter § 9-12-11.*). Dette inngår som en del av finansieringen av anlegget som skal utnytte energi som slippes ut. Eksempel på slik energi er spillvarme fra smelteverk, overskuddsvarme fra avfallsanlegg mm.

Kjøp av gjenvinningskraft vil påvirke CO2-regnskapet positivt og samtidig redusere kostnader for helseforetakene. Gjenvinningskraft vurderes som et vesentlig bedre alternativ for å redusere utslipp fra sykehusdrift enn å kjøpe opprinnelsessertifikater for strøm.

Helse Nord, Helse Midt-Norge og Helse Vest har felles avtale om kjøp av gjenvinningskraft for året 2021. Det er inngått en ny [nasjonal avtale](#) med virkning fra 2022, som også omfatter Helse Sør-Øst.

Elkem Salten har installert ny renseteknologi som produserer gjenvinningskraft i smelteverket.
Foto: Elkem Salten

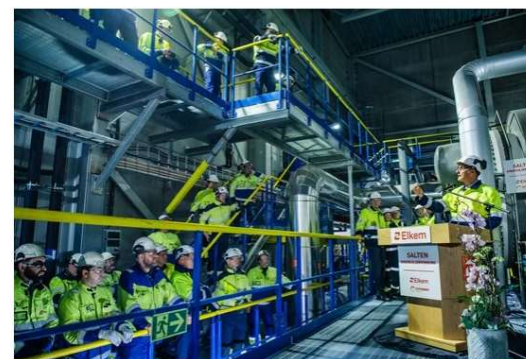
- [Statsministeren åpnet energigjenvinningsanlegg ved Elkem Salten - regjeringen.no](#)

Statsministeren åpnet energigjenvinningsanlegg ved Elkem Salten

Nyhet | Dato: 15.11.2021

Statsminister Jonas Gahr Støre åpnet i dag det nye energigjenvinningsanlegget ved Elkem Salten i Nordland. Anlegget er et av verdens mest energieffektive silisiumverk.

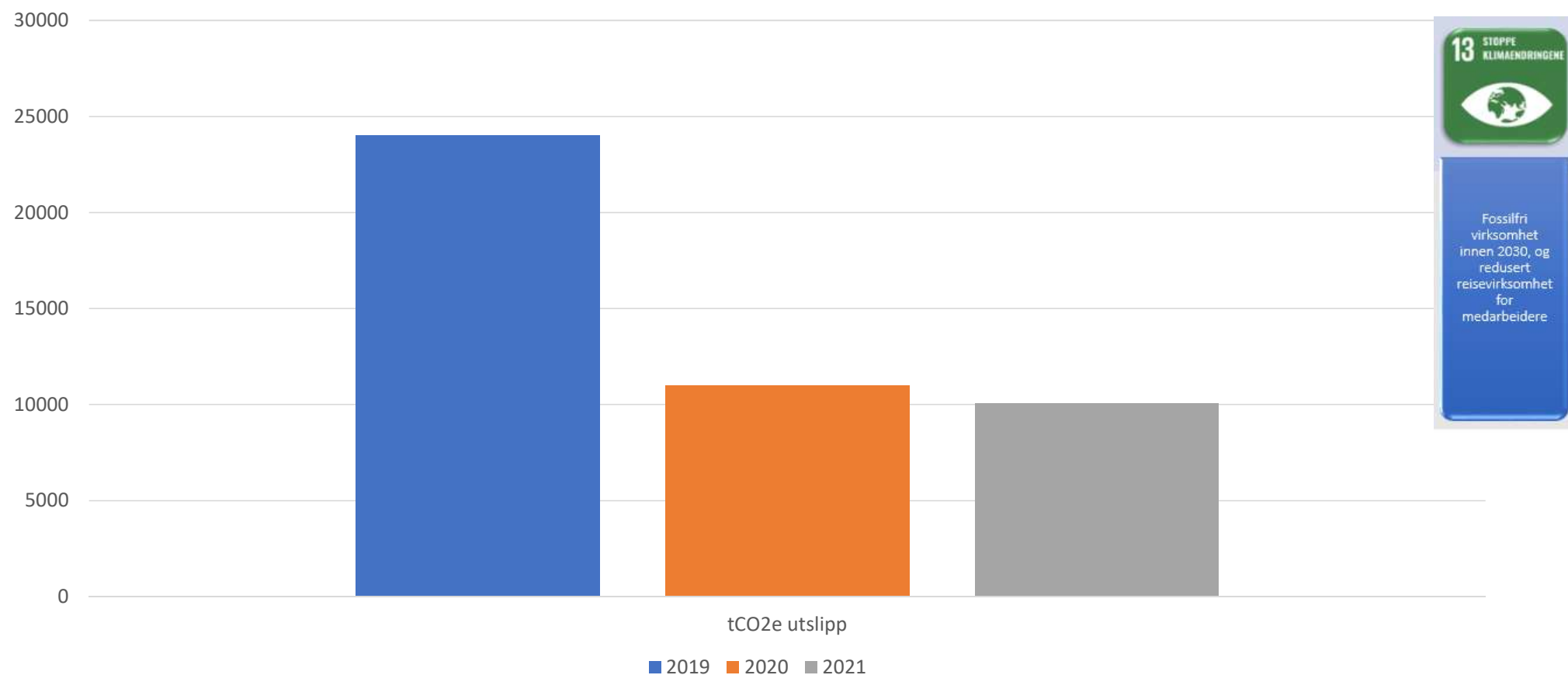
– Det nye energigjenvinningsanlegget er et godt eksempel på hvordan omstillingen til en mer bærekraftig industriproduksjon øker verdiskapingen og eksporten, skaper nye arbeidsplasser, og samtidig kutter utslipp, sier statsminister Jonas Gahr Støre.

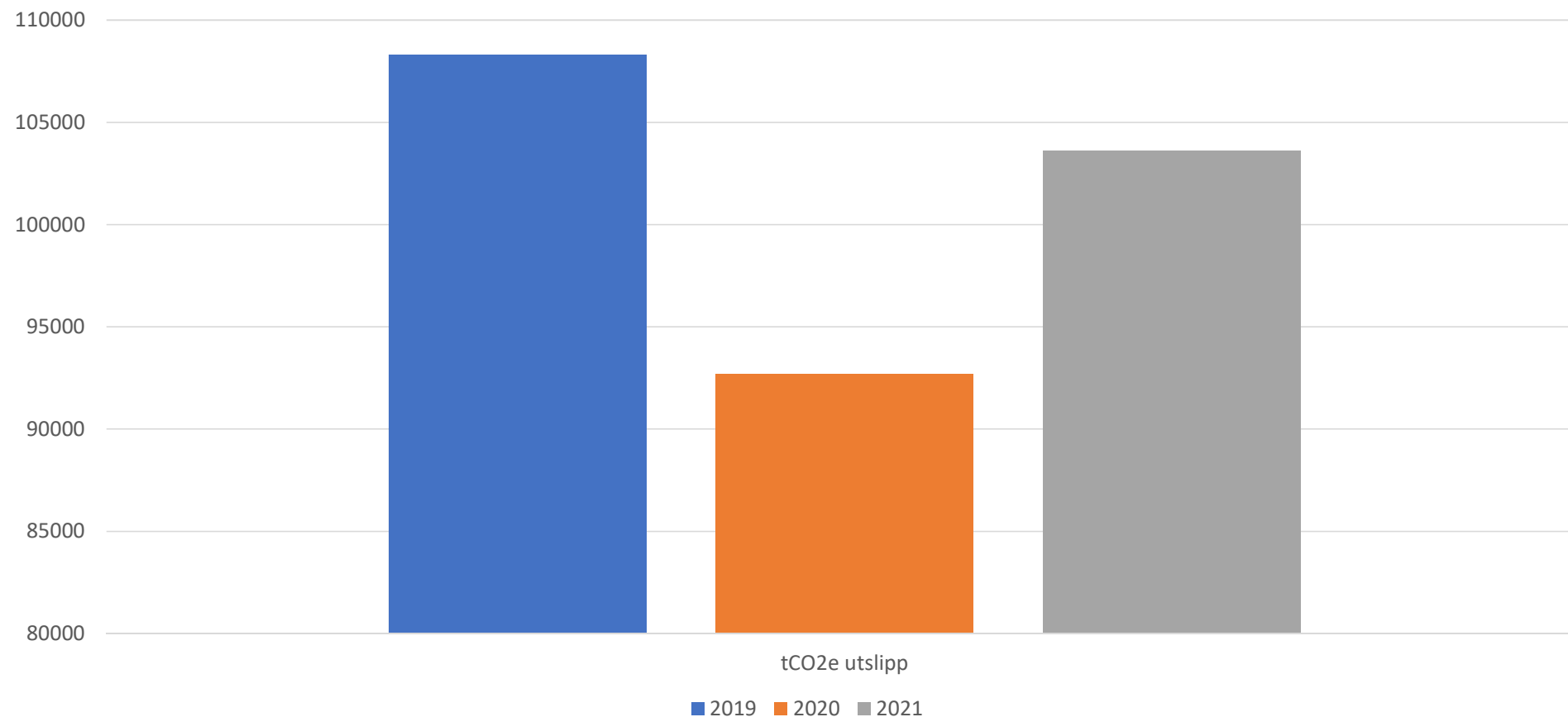
Åpning av energigjenvinningsanlegg ved Elkem Salten i Nordland. Foto: Elkem.

Ny avtale om kjøp av gjenvinningskraft fra 2022 som gjelder alle fire regioner.

Transport ansatte utslipp tCO2e Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide

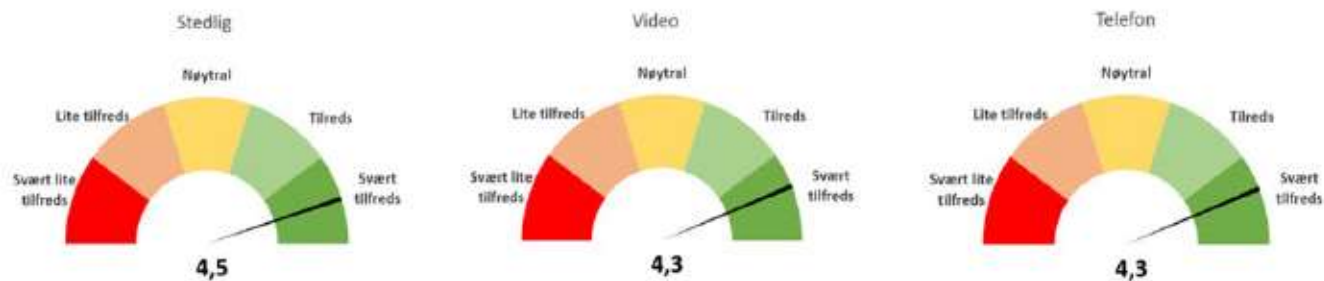
Transport pasienter utslipp tCO2e Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide

PASIENTANE ER GODT FORNØYGD MED TELEFON- OG VIDEOKONSULTASJONAR

98% av pasientane som har gjort videokonsultasjon hos Helse Møre og Romsdal gjer det gjerne igjen. Det viktigaste argumentet for pasientane var å unngå reisetida.

Alt i alt, hvor godt fornøyd er du med konsultasjonen?

Undersøkinga syner at pasientane er svært tilfreds med både stadlege og digitale polikliniske konsultasjonar.

Helse Møre og Romsdal har nyleg gjort ei spørreundersøking til 3.000 pasientar som har vore til poliklinisk konsultasjon hos helseforetaket. Målet med undersøkinga var å evaluere dei polikliniske konsultasjonane. – Undersøkinga syner at videokonsultasjonar er godt likt av pasientane. 98% av dei som gjennomførte ein videokonsultasjon vil føretrekkje videokonsultasjon også om konsultasjonen skulle gjennomførast på nytt, seier innovasjonsrådgivar Christer Jensen i Helse Møre og Romsdal.

Jensen fortel vidare at nær halvparten av pasientane svarar at grunnen til at dei valgte videokonsultasjon var for å unngå unødig reisetid. Dei tok også fram at dei ikkje miste arbeids- eller skuletid. Pasientane som valgte telefonkonsultasjonar er generelt noko eldre enn dei som valgte videokonsultasjonar, men også her syner svara at mange velger dette for å unngå unødige reiser og tap av arbeids- eller skuletid.

Av dei pasientane som møtte til ein fysisk konsultasjon, så svarte 7% at dei sjølve føretrakk fysisk oppmøte sjølv om det ikkje var naudsynt.

Vidare svarte 5% at fysisk konsultasjon burde vore erstatta med til dømes video, telefon eller skriftleg digital kontakt.

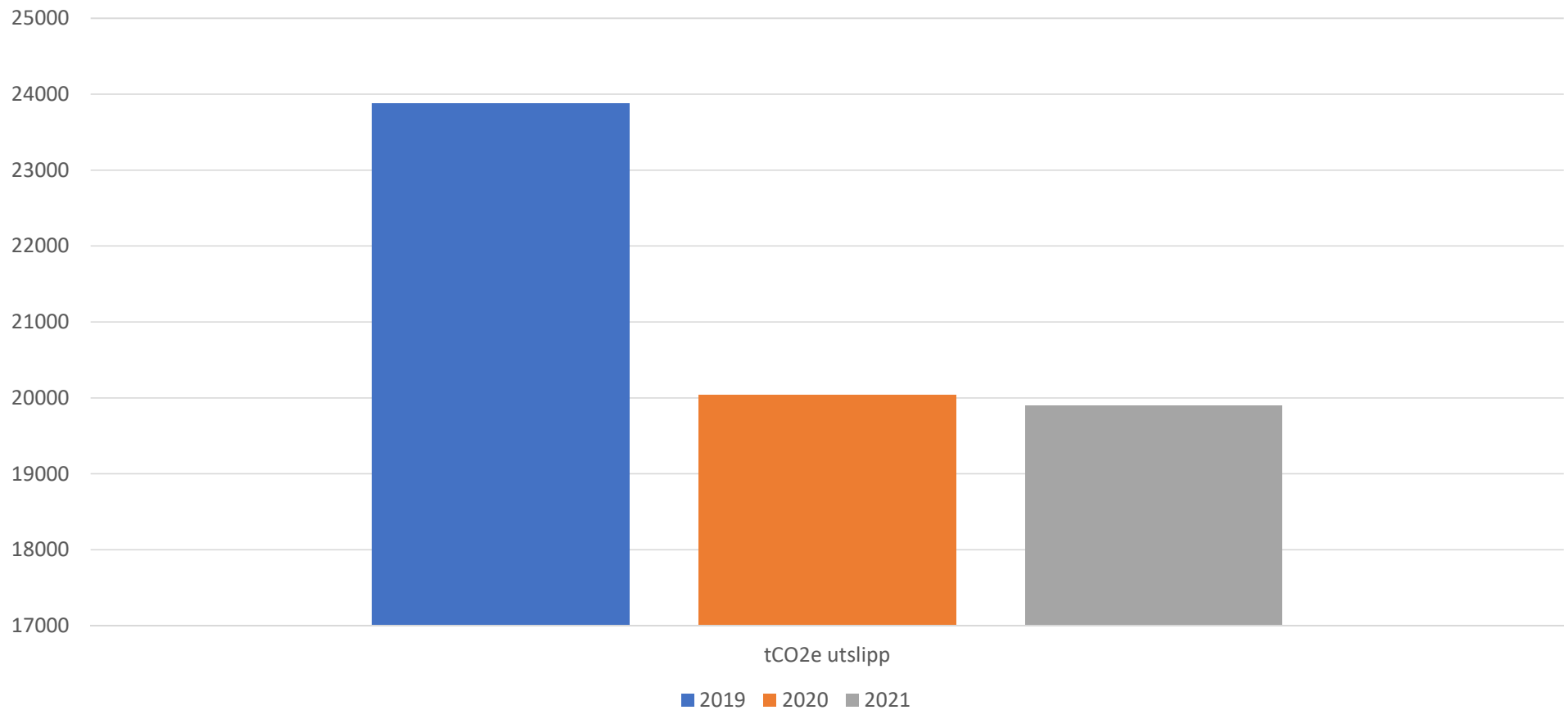
– Pandemien har medført stor bruk av digitale konsultasjonar, men fortsatt svarar over 27% av pasientane at dei ikkje kjenner til at Helse Møre og Romsdal har tilbod om telefon- og videokonsultasjonar, opplyser innovasjonsrådgivar Jensen.

Jensen legg til at det er gledeleg å sjå at pasientane er svært nøgd både med dei fysiske og dei digitale konsultasjonane. På ein skala frå 1 til 5 scorar pasientane 4.5 på fysiske konsultasjonar og 4.3 på video- og telefonkonsultasjonar.

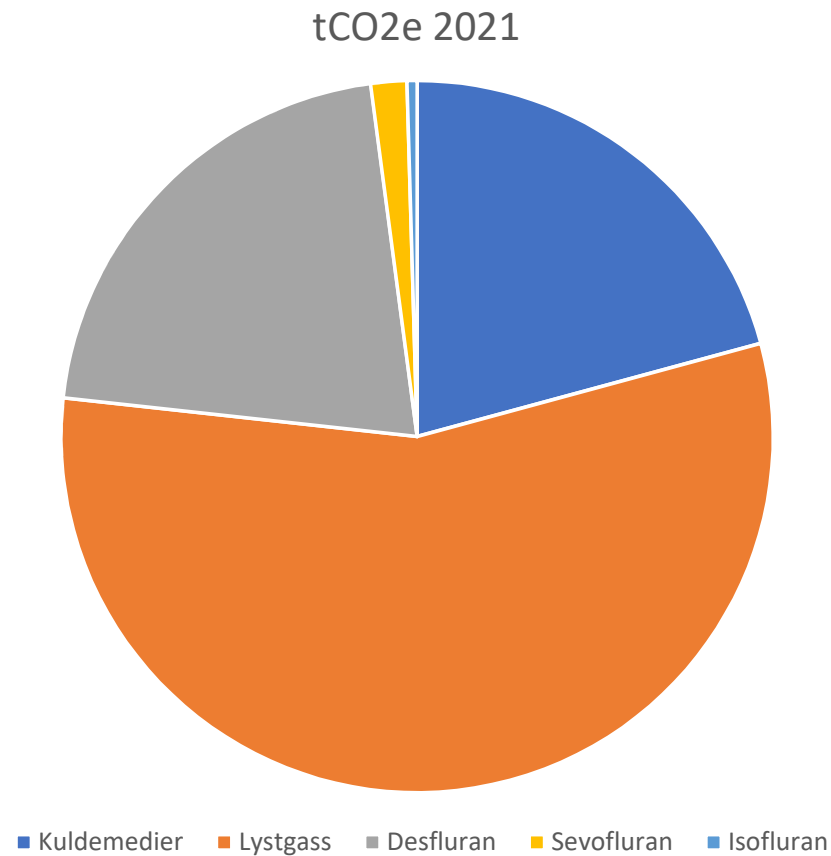
Andel telefon- og videokonsultasjoner 2021

Helse Nord: 12,2 %	Helse Sør-Øst: 13,5 %
Helse Midt-Norge: 14,5 %	Helse Vest: 11,1 %

Gasser utslipp tCO2e Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide

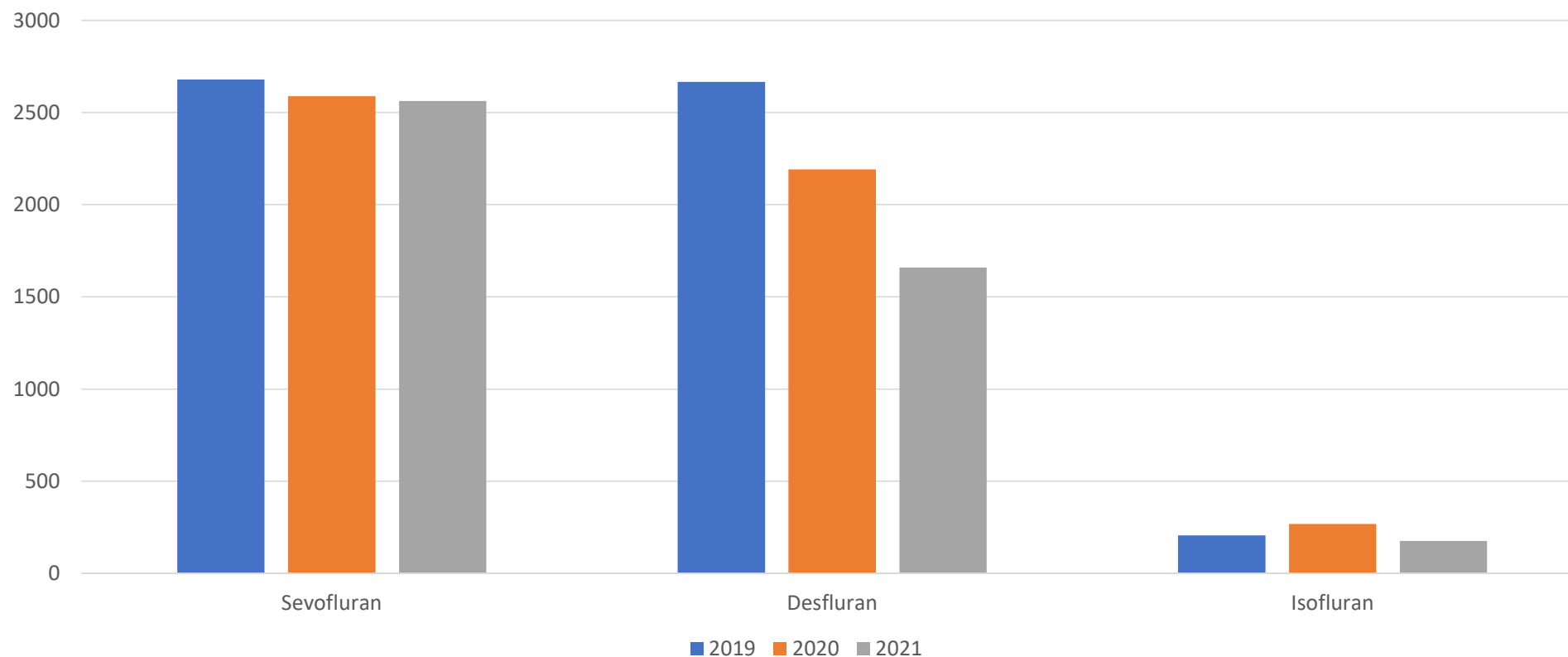

Gasser utslipp tCO2e Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Sør-Øst, Helse Vest og felleseide

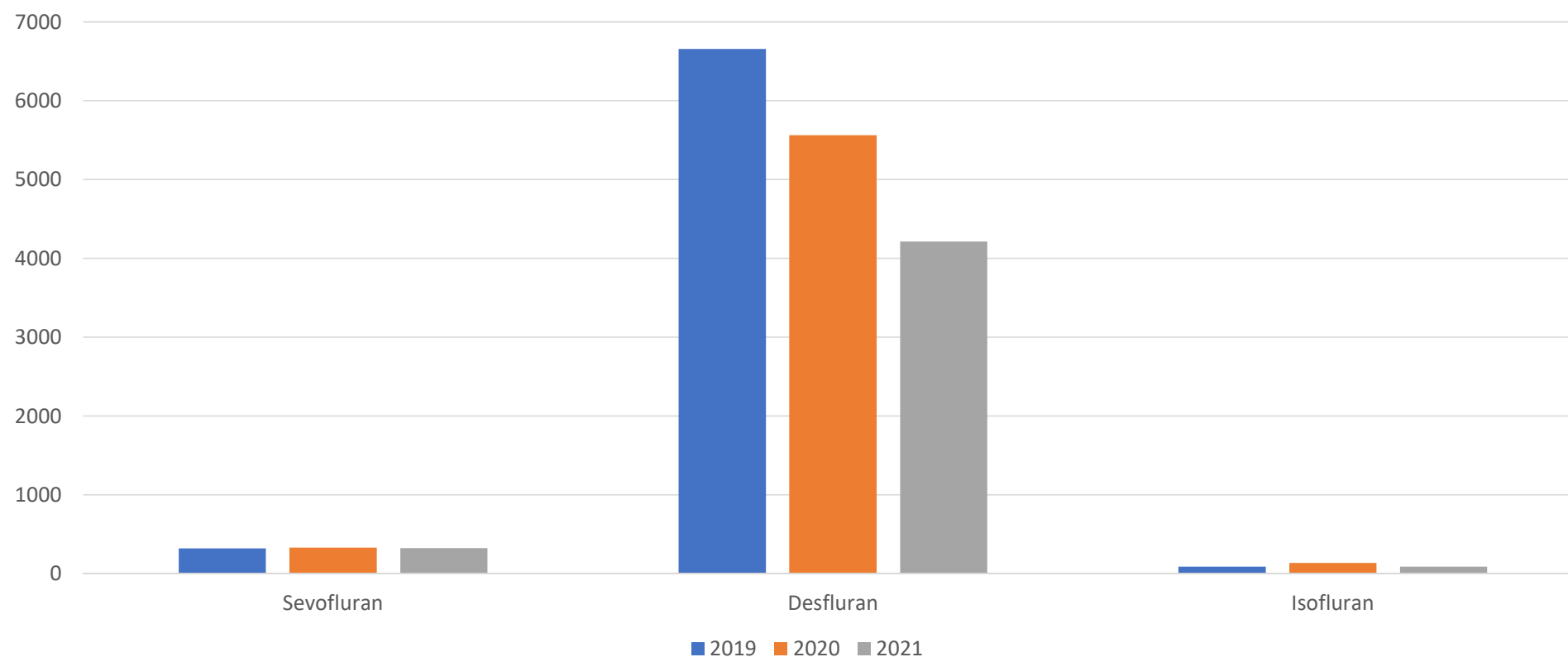
Samlet forbruk av anestesigasser (kg)

Kg forbruk HF i Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Vest og Helse Sør-Øst

Tonn CO2 utslipp fra anestesigasser

Tonn CO2 forbruk HF i Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Vest og Helse Sør-Øst

Rapport for samfunnsansvar

Helseforetak	Forbruk Desfluran kg		
	2019	2020	2021
Helse Sør-Øst			
Oslo universitetssykehus	700,39	419,81	263,7
Akershus universitetssykehus	58,38	45,02	38,7
Sykehuset Telemark	92,12	169,82	104,07
Sykehuset Østfold	151,54	113,92	48,52
Sørlandet sykehus	306,24	308	280,58
Vestre Viken	172,28	132,57	125,54
Sykehuset Innlandet	55,9	36,22	20,04
Sykehuset i Vestfold	124,47	110,05	23,56
Helse Vest			
Helse Bergen	4,22	2,11	0
Helse Stavanger	137,12	116,03	126,58
Helse Fonna	0	0	0
Helse Førde	29,53	12,66	10,55
Helse Midt			
St. Olavs Hospital	576,96	510,8	421,9
Helse Nord-Trøndelag	2,11	2,11	2,11
Helse Møre og Romsdal	106,53	72,06	58,71
Helse Nord			
Universitetssykehuset Nord-Norge	12,66	8,44	12,66
Finnmarkssykehuset	0	0	0
Helgelandssykehuset	21,1	21,1	10,55
Nordlandssykehuset	115,68	108,29	111,81
Totalsum	2667,23	2189,01	1659,58

Sykehuset i Vestfold

Sykehuset i Vestfold har i perioden 2019 til 2021 redusert bruk av Desfluran med 82 prosent. Avdelingssjef anestesi Karl-Andre Wian ved Sykehuset i Vestfold trekker frem fire tiltak som har bidratt til redusert bruk av Desfluran.

1. Engasjere medarbeidere ved å arrangere foredrag om bruk av anestesigasser og miljøpåvirkning
2. Fortsatt høyt fokus på lav-flow og minimal-flow anestesi
3. Anestesimiljøet ved Sykehuset i Vestfold ønsket å redusere utslipp og endret praksis fra bruk av Desfluran til økt bruk av Sevofluran. Anestesimiljøet hadde fra før god erfaring med bruk av Sevofluran, som bidro til at det ble enklere å gjennomføre endringen i praksis.
4. På grunn av pandemien er det noe mindre fedmekirurgi i 2021 hvor bruk av desfluran er vanlig.

Våren 2022 skal to operasjonsstuer i gang med pilot om gassoppsamling i samarbeid med leverandøren Baxter.

Oslo universitetssykehus

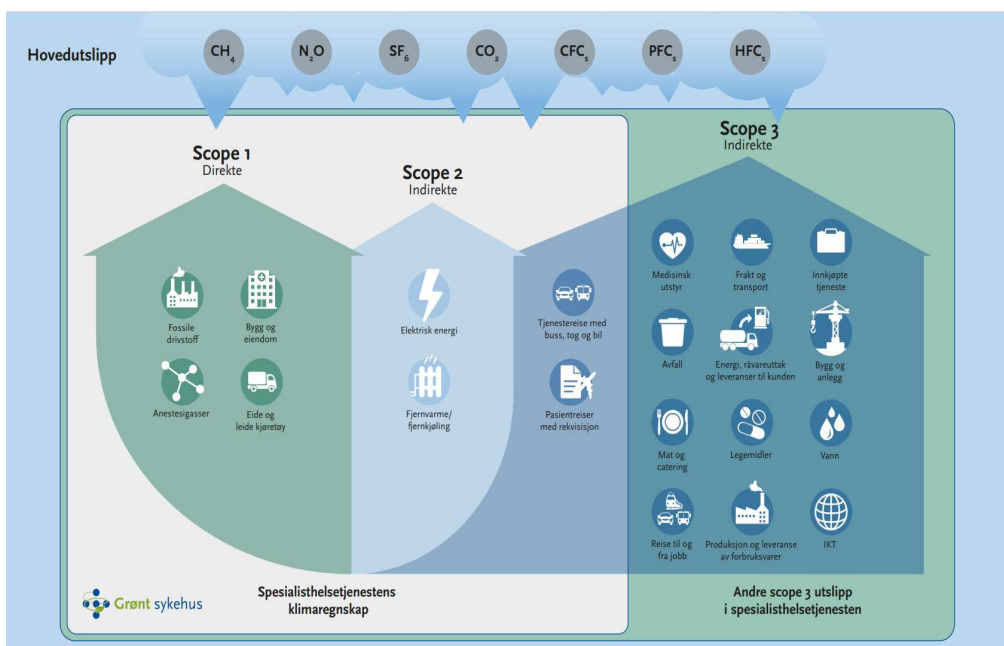
Oslo universitetssykehus har redusert bruk av Desfluran med 63 prosent fra 2019 til 2021.

- Reduksjonen skyldes i hovedsak økt oppmerksomhet blant de ansatte om klimabelastningen fra anestesigasser. Flere avdelinger har derfor byttet ut den sterke klimagassen desfluran med anestesigasser som er mindre skadelige for klimaet, slik som sevofluran, sier Ingrid Elise Hoff, overlege ved Avdeling for anestesi og intensivmedisin.

Ingrid Elise Hoff, overlege ved
Avdeling for anestesi og intensivmedisin
Foto: Oslo universitetssykehus

Klimanøytralt innen 2045 – indirekte utslipp

Virksomhetsspesifikke oppdrag til Sykehusinnkjøp HF for 2022 (OBD)

1. Sykehusinnkjøp HF skal bidra til at de regionale helseforetakene og helseforetakene oppnår en karbonnøytral verdikjede innen 2045. For å nå målet om utslippsreduksjon, skal Sykehusinnkjøp HF i 2022 etablere nåsituasjonen (baseline) for klimagassutslipp (GHG-utslipp i scope 3) for spesialisthelsetjenesten og legge frem en plan for utslippsreduserende tiltak som skal godkjennes av styret og eiere.
2. Sykehusinnkjøp HF skal prioritere produkter med lavt karbonavtrykk og uten helse- og miljøskadelige kjemikalier, i tråd med regjeringens handlingsplan for sirkulær økonomi. Som landets største offentlige innkjøper, skal Sykehusinnkjøp sikre at anskaffelser støtter opp om anerkjente miljømerker og tar i bruk offentlige kriteriesett for å sikre standardisering i offentlig sektor. Dette skal gjøres i tett samarbeid med medisinskfaglige miljøer.
3. Gevinstrealisering og rapportering skal integrere besparelser for miljø og klima på linje med kostnadsbesparelser mv. slik at eksempelvis eventuelle høyere materialkostnader tas høyde for gjennom å synliggjøre miljøgevinster. Sykehusinnkjøp HF bes utvikle en metode for å synliggjøre miljø- og samfunnsansvarsgevinster gjennom anskaffelsene i samarbeid med de regionale helseforetakene og aktuelle offentlige instanser.

Nytt rammeverk for miljø og bærekraft- hva nå?

Rammeverk for miljø og bærekraft i spesialisthelsetjenesten

Årlige tverregionale aktiviteter:

Felles klima- og miljømål
Klimaregnskap
Rapport for samfunnsansvar
Oppfølgingsmøte RHF-HF
Miljø- og klimakonferanse
Miljø- og klimaforum
Regionale miljøfaggrupper
Internrevisjon *
Evaluering og revidering av felles aktiviteter

Årlige aktiviteter i helseforetakene:

Lokale mål
Miljøledelse*
Rapportering til HF-styre

**Fra 2022 frivillig med ekstern revisjon ISO 14001. HF som viderefører ekstern revisjon deltar ikke i regionale internrevisjoner.*

Årlige tverregionale aktiviteter følges opp av samarbeidsutvalget for klima- og miljø

Rammeverk for miljø og bærekraft

Vedlegg:

- Sentrale føringer
- Indikatorkatalog
- Rapporteringsmal (Oppfølgingsmøte)

[Regionale planer og strategier - Helse Sør-Øst RHF \(helse-sorost.no\)](https://helse-sorost.no)

Spesialisthelsetjenestens klima og miljømål 2022-2030

Innen 2030 redusere CO2e-utslipp med 40 prosent

Langsiktig mål: Klimanøytralt innen 2045

Redusere forekomsten av helsetjeneste-assosierte infeksjoner

Andel produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer skal være 75 prosent

Redusere energiforbruk et med 20 prosent og øke andelen gjenvinningskraft

Andel polikliniske konsultasjoner over video og telefon skal være minimum 20 prosent

Matavfall reduseres med 50 prosent

Fossilfri virksomhet innen 2030, og redusert reisevirksomhet for medarbeidere

Miljøbevisste medarbeider i alle enheter

Lokale mål og prosjekter

OUS klima- og miljømål 2022-2030

Ansvarlig forbruk og produksjon

Redusere sløsing og overforbruk.

Velge flergangsprodukter og -utstyr framfor engangs når dette gir et mindre miljøfotavtrykk og krav til pasientsikkerhet og HMS er ivarettatt.

Møbler og inventar – mer brukt i stedet for nytt.

Redusere matsvinn med 50 % innen 2030. (F)

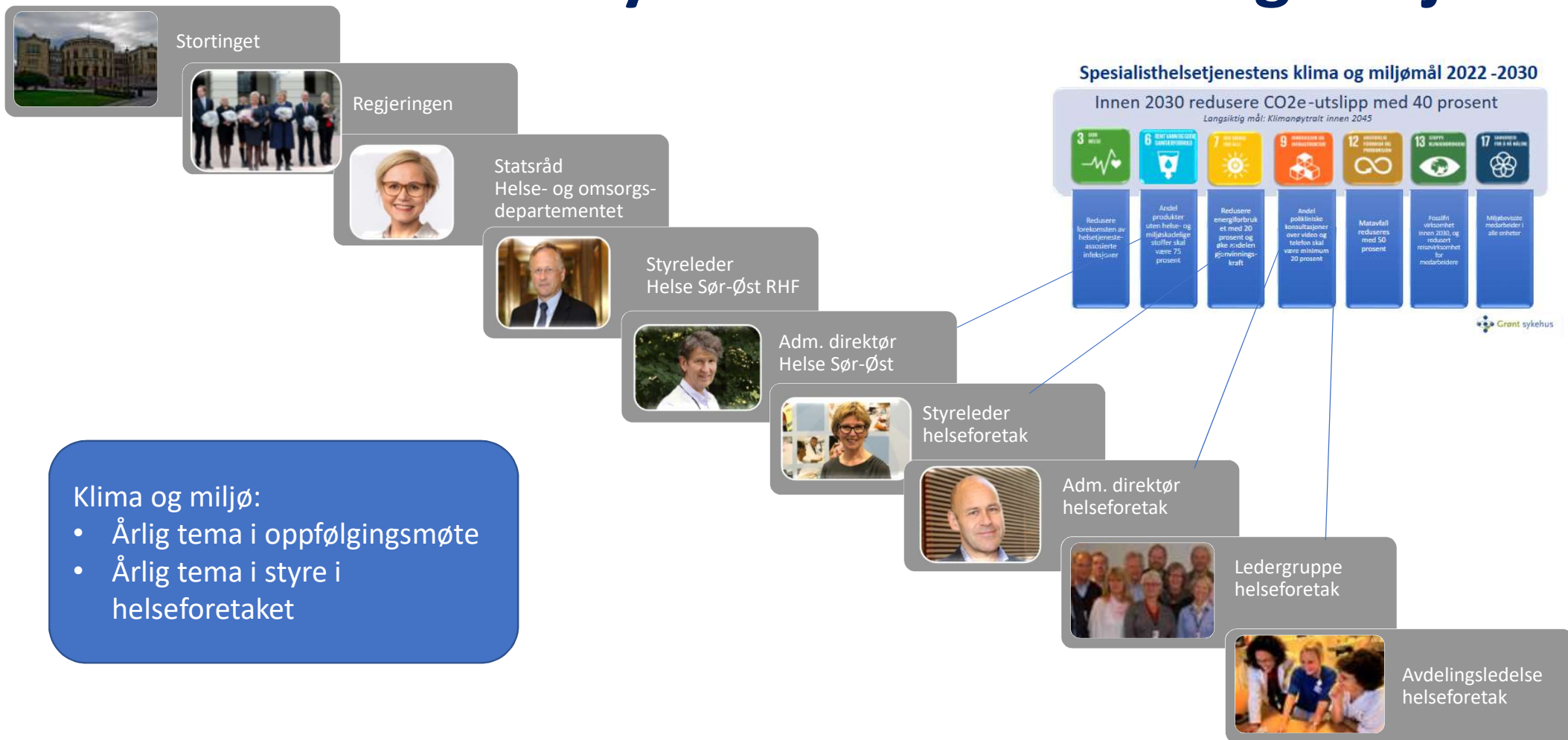
Øke andel plantebasert pasientmat til 2/3 innen 2025.

Fase ut og substituere utvalgte helse- og miljøfarlige kjemikalier (Stoffkartoteket).

Pågående prosjekter

- Forskningsprosjekt om spredning av **antibiotikaresistente bakterier** via avløpsvannet.
- **OUS Andelslandbruk.** Tilbud til OUS ansatte. Området benyttes også av elever ved Sykehuskolen. Planen er også å teste lokal kompostering av matavfall fra hovedkjøkken.
- Samarbeid med Møbelmeglerne om kjøp, salg og restaurering av **brukte møbler**

Rammeverket styrker lederforankring i linja

Rutine oppfølgingsmøte Helse Sør-Øst

- Månedlige oppfølgingsmøter mellom HF og RHF
- Oppfølgingsmøte i mai – klima og miljø
- 16 oppfølgingsmøter HF og sykehus
- 5 oppfølgingsmøter felleseide foretak (egen mal)

Helseforetak	Oppfølgingsmøte	Forberedelsesmøte
Sykehuset Østfold	29.04.2022	07.04.2022
Lovisenberg diakonale sykehus	29.04.2022	
Diakonhjemmet	29.04.2022	08.04.2022
Akershus universitetssykehus	05.05.2022	19.04.2022
Oslo universitetssykehus	05.05.2022	05.04.2022
Sykehuset i Vestfold	05.05.2022	05.04.2022
Vestre Viken	05.05.2022	19.04.2022
Betanien sykehus	05.05.2022	
Sykehuspartner	06.05.2022	07.04.2022
Sørlandet sykehus	06.05.2022	
Sykehuset Telemark	06.05.2022	07.04.2022
Sykehuset Innlandet	06.05.2022	
Martina Hansen hospital	06.05.2022	
Revmatismesykehuset	06.05.2022	
Sunnaas sykehus	05.05.2022	19.04.2022
Sykehusapotekene	05.05.2022	

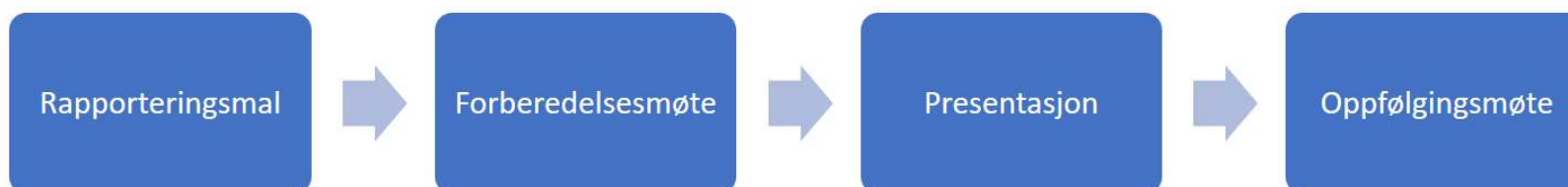
Rapporteringsmal

HELSE VEST HELSE SØR-ØST HELSE MIDT-NORGE HELSE NORD

Oppfølgingsmøte XX HF – XX RHF

Rapportering på felles klima- og miljømål			
Indikator	2019	2020	2021
Innen 2030 redusere CO2e-utslipp med 40 prosent			
Kommentar:			
Redusere forekomst av helsetjenesteassosierte infeksjoner <i>Nasjonal kvalitetsindikator</i> Andel helsetjenesteassosierte infeksjoner blant pasienter på sykehus på målingstidspunktet 1. Vår 2. Høst			
Kommentar:			
Redusere energiforbruket med 20 % innen 2030 1. Prosent endring i totalt energiforbruk kWh 2. Prosent endring graddagskorrigert kWh per produksjonskoeffisient 3. Årlig andel gjenvinningskraft av det totale energiforbruket (<i>For Helse Sør-Øst er data tilgjengelig for 2022</i>)			
Kommentar:			
Andel polikliniske konsultasjoner over video og telefon skal være minimum 20 prosent innen 2030			
Kommentar:			

Grønt sykehus

Pilotrapportering for 2021

- Data fra sykehusinnkjøp på andel produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer sendes til **HF innen 1.april.**
- Utfordringer med fordeling av volum gjenvinningskraft i 2021. -> **Gjenvinningskraft legges ikke inn per HF før til neste år (2022).**
- Lokale forhold eks. økte arealer – legge ved en forklaring i rapporteringsmal.
- Forbedringsprosess – evalueres årlig

Engasjerte medarbeidere!

Miljørådgivers rolle

FNs klimapanel: Tiden er i ferd med å renne ut

Spesialisthelsetjenestens klima og miljømål 2022 -2030

Innen 2030 redusere CO2e-utslipp med 40 prosent

Langsiktig mål: Klimapyltraitt innen 2045

Grønt sykehus

Rammeverk for miljø og bærekraft i spesialisthelsetjenesten

Grønt sykehus

Årlige tverregionale aktiviteter:
Felles klima- og miljømål
Klimaregnskap
Rapport for samfunnsansvar
Oppfølgingsmøte RHF-HF
Miljø- og klimakonferanse
Miljø- og klimaforum
Regionale miljølaggrupper
Internrevisjon *

Årlige aktiviteter i helseforetakene:
Lokale mål
Miljøledelse*
Rapportering til HF-styre

*Fra 2022 frivillig med ekstern revisjon ISO 14001. HF som viderefører ekstern revisjon deltar ikke i regionale internrevisjoner.

Regionale aktiviteter følges opp av samarbeidsutvalget for klima- og miljø

OUS klima- og miljømål 2022-2030

Ansvarlig forbruk og produksjon	
Redusere sløsing og overforbruk.	
Veile fjerdeprodukt og -utstyr framfor engangs når dette gir et mindre miljøavtrykk og krav til pasientikkerhet og HMS er ivarettatt.	
Møbler og inventar – mer brukt i stedet for nytt.	
Redusere matavfall med 50 % innen 2030. (P)	
Øke andel plantebasert pasientmat til 2/3 innen 2025.	
Fase ut og substituere utvalgte helse- og miljøfarlige kjemikalier (Stoffkartoteket).	

Takk for meg!

Signe.hveem@helse-sorost.no